

دهمین صورت جلسه شورای عالی هماهنگی ترابری کشور طرح اصلاحی «آئین نامه تاسیس و بهره برداری از موسسات ترابری جاده ای داخلی و مقررات ایمنی و رفت و آمد وسایل ترابری در راههای کشور» مشتمل بر ۷۲ ماده و ۱۰ تبصره را تصویب نمود. آئین نامه مزبور از تاریخ ۱۳۵۵/۵/۱ لازم الاجرا خواهد بود.

وزیر بازرگانی	کاظم خسروشاهی
وزیر راه و ترابری	مرتضی صالحی
وزیر صنایع و معادن	محمد رضا امین
وزیر کشور	اسداله نصر اصفهانی
وزیر مشاور و رئیس سازمان برنامه و بودجه	منوچهر آگاه
مدیرعامل سازمان بنادر و کشتیرانی	پرویز صفاری
رئیس کل گمرک ایران	هاشم معادی
رئیس کل راه آهن دولتی ایران	مسعود طباطبائی دیبا
معاون هماهنگی و نظارت وزارت راه و ترابری	امیرپاشا عاطفی
از طرف رئیس اطاق بازرگانی صنایع و معادن	طاهر ضیائی
	ایران

****

***

**

آئین نامه تاسیس و بهره برداری از موسسات ترابری جاده ای داخلی و مقررات ایمنی

ورفت و آمدوسایل ترابری در راههای کشور

به استناد اجازه حاصل از بند (۱۳) ماده (۷) قانون تغییر نام وزارت راه به وزارت راه و ترابری و تجدید تشکیلات و تعیین وظایف آن و نیز به موجب بند (و) از ماده (۲) آئین نامه ترکیب شورای عالی هماهنگی ترابری کشور و وظایف و اختیارات شورا مصوب کمیسیونهای مربوط مجلسین آئین نامه تاسیس و بهره برداری از موسسات ترابری جاده ای داخلی و مقررات ایمنی و رفت و آمد وسایل ترابری در راههای کشور مشتمل بر ۷۲ ماده و ۸ تبصره و یک ضمیمه در دهمین جلسه شورای عالی هماهنگی ترابری کشور تصویب و از تاریخ ۱۳۵۷/۵/۱ لازم الاجرا می باشد .

فصل اول _ کلیات

ماده ۱- انجام هرگونه عملیات ترابری عمومی جاده ای اعم از حمل کالا یا مسافر با وسیله ترابری عمومی از نقطه ای به نقطه دیگر در داخل کشور مستلزم تاسیس و بهره برداری از موسسات ترابری داخلی بوسیله شخص یا اشخاص حقیقی یا حقوقی با موافقت قبلی دبیرخانه شورای هماهنگی ترابری کشور و رعایت ضوابط و استانداردهای تعیین شده در این آئین نامه و سایر مقررات مربوط مملکتی خواهد بود .

تبصره _ موسسات ارتشی ، انتظامی و موسساتی که فعالیت ترابری آنها جنبه خصوصی داشته و صرفاً بکار حمل فرآورده های و کالاهای شخصی موسسه اشتغال دارند از شمول مقررات این آئین نامه بجز مقررات مربوط به ایمنی و رفت و آمد وسایل

ترابری مشروط بر اینکه وسایل ترابری مزبور دارای پلاک شخصی باشند (پلاک سفید) در راهها مستثنی خواهند بود .

ماده ۲- کلمه «موسسه» که در آئین نامه بکار برده شده شخص یا اشخاص حقیقی یا حقوقی است که از طرف یک نفر بطور مستقل یا چند نفر بصورت شرکت یا مشارکت تاسیس شده باشد .

ماده ۳- کلمه «وسیله ترابری عمومی» که در مقررات این آئین نامه از آن استفاده شده است شامل هرگونه وسیله حمل جاده ای است که با قوه محرکه خود و یا قوه محرکه وسیله دیگر در جاده ها به حرکت درآمده و برای حمل بار یا مسافر بکار برده می شود .

ماده ۴- موسسات ترابری داخلی به دو صورت تاسیس می شوند .

الف - موسساتی که مستقیماً در کار حمل کالا یا مسافر دست داشته و حداقل دارای ۱۰ وسیله نقلیه ملکی باشند . چنین موسساتی در این آئین نامه موسسات ترابری جاده ای داخلی (CARRIER) نامیده شده اند . موسسات ترابری جاده ای داخلی ممکن است تعدادی از وسایل ترابری را شخصاً مالک بوده و بقیه را در اجاره داشته باشند . ضمناً این گونه موسسات بایستی دارای تاسیسات و تجهیزات لازم بصورت استیجاری (سند رسمی) و یا ملکی باشند .

ب - موسساتی که مستقیماً در کار حمل کالا یا مسافر دخالت نداشته و دارای وسایل ترابری ملکی نمی باشند . چنین موسساتی قبول حمل کالا یا مسافر نموده ولی کار حمل را به دیگری واگذار می کنند از چنین مؤسساتی در این آئین نامه بعنوان موسسات کارگزاری ترابری جاده ای داخلی (FORWARDER) یاد شده است . این گونه موسسات بایستی دارای تاسیسات و تجهیزات لازم بصورت استیجاری (سند رسمی) و یا ملکی باشند .

فصل دوم _ تاسیس و بهره برداری

ماده ۵- تقاضای تاسیس موسسات ترابری و موسسات کارگزاری داخلی و یا دفاتر نمایندگی آنها (باربری و مسافربری) از طریق مراجع صادرکننده پروانه به دبیرخانه شورای هماهنگی ترابری کشور ارسال خواهد شد . به برگ درخواست تاسیس باید طرح مقدماتی موسسه ای که تاسیس خواهد شد و در صورت شرکت بودن شرکت نامه و اساسنامه شرکت نیز ضمیمه باشد .

تبصره _ در صورتی که محل موسسه در حوزه کار راهنمایی و رانندگی باشد ، محل موسسه بایستی از نقطه نظر ترافیک و عبور و مرور مورد موافقت اداره راهنمای و رانندگی شهرستان مربوط قرار گیرد .

ماده ۶- دبیرخانه شورای عالی هماهنگی ترابری کشور با توجه به مقتضیات اجتماعی و اقتصادی و سایر عوامل منجمله کفایت یا عدم کفایت ، ضوابطی را برای تاسیس موسسات ترابری در کلیه نقاط کشور تهیه خواهد نمود . درخواست و طرح تفصیلی تسلیمی از طرف متقاضیان بر اساس ضوابط مزبور بررسی و در صورت تطبیق با ضوابط فوق آن را قبول و در غیر این صورت با ذکر علت رد خواهد نمود .

ماده ۷- واحدهائی که فعالیت ترابری آنها بصورت شرکت انجام خواهد شد ، هیئت موسس پس از کسب مجوز از دبیرخانه شورای هماهنگی ترابری کشور نسبت به ثبت شرکت اقدام خواهد نمود .

ماده ۸- در صورتی که درخواست و طرح تسلیم به علل موجهی رد شده باشد درخواست کننده می تواند پس از برطرف نمودن آن علل ، درخواست خود را مجدداً مطرح نماید .

ماده ۹- پس از انجام تشریفات ثبتی ، موسسه درخواست کننده مکلف است ظرف مدت تعیین شده توسط دبیرخانه شورا شروع به ساختمان و تجهیز موسسه بر اساس طرح تصویبی نموده و پس از تکمیل ساختمان و تجهیز آن برای شروع به بهره برداری مراتب آمادگی خود را به دبیرخانه شورای هماهنگی ترابری کشور اعلام دارد و دبیرخانه با توجه به نوع و میزان ساختمان و در نظر گرفتن سایر عوامل مدت زمان لازم را برای اجرای طرح تعیین و به متقاضی اعلام خواهد نمود .

ماده ۱۰- دبیرخانه شورای هماهنگی ترابری کشور پس از ایجاد تاسیسات و تجهیزات موسسه و تطبیق آن با طرح تصویبی موافقت خود را با بهره برداری از موسسه مزبور به سازمانهای مسئول صدور پروانه اعلام خواهد نمود .

مراجع صدور پروانه موظفند حداکثر ظرف مدت ۱۵ روز پس از وصول اجازه نامه دبیرخانه شورای هماهنگی ترابری کشور نسبت به صدور پروانه اقدام نمایند .

تبصره ۱- دبیرخانه شورای هماهنگی ترابری کشور نسبت به صدور پروانه فعالیت موسسات ترابری که خارج از محدوده اتاقهای اصناف و شهرداریهای کشور قرار دارند پس از بررسی کامل رسماً اقدام می نماید .

تبصره ۲- درخواست کننده نمی تواند قبل از صدور پروانه کار اقدام به بهره برداری نماید .

تبصره ۳- اعتبار پروانه کار برای مدت یک سال خواهد بود .

ماده ۱۱- در صورتی که درخواست کننده نتواند ظرف مدت مقرر در ماده ۹ اقدام به ایجاد و تجهیز موسسه خود بر اساس طرح تصویبی نماید مراتب را با ذکر علت به دبیرخانه شورای هماهنگی ترابری کشور اطلاع خواهد داد . دبیرخانه شورای هماهنگی ترابری کشور در صورتی که تاخیر در اقدام را موجه تشخیص دهد مدت مقرر را فقط برای یک نوبت تمدید خواهد نمود .

ماده ۱۲- چنانچه درخواست کننده ظرف مدت ثانوی نیز نتواند موسسه خود را تاسیس و تجهیز نماید موافقت قبلی دبیرخانه شورای هماهنگی ترابری کشور کان لم یکن تلقی گردیده و درخواستهای رسیده بوسیله اشخاص دیگر مورد بررسی قرار خواهد گرفت .

ماده ۱۳- در مورد تجدید پروانه موسسات ترابری و موسسات کارگزاری داخلی که پیش از اجرای این آئین نامه تاسیس گردیده اند ، دبیرخانه شورای هماهنگی ترابری کشور موظف است بهبود وضع این موسسات را بر اساس ضوابط تعیین شده طبق ماده (۶) به آنها اعلام نماید . تجدید بعدی پروانه این گونه موسسات منوط به اجرای ضوابط در جهت بهبود وضع موسسه خواهد بود .

ماده ۱۴- موسسات ترابری مسافر و باری باید مراقبت نمایند که رانندگان وابسته به موسسه مقررات ایمنی و رفت و آمد وسایل ترابری موضوع فصل سوم این آئین نامه را بنحو احسن رعایت نمایند .

ماده ۱۵- موسسات ترابری باری موظفند از دادن بار به رانندگان وسائط نقلیه ای که (طبق نظر پلیس راه) در جاده ها رعایت مقررات ایمنی را نمی نمایند خودداری کنند .

ماده ۱۶- موسسات ترابری نباید به رانندگان سواری ، مینی بوس ، اتوبوس و یا کامیون فاقد گواهینامه رانندگی و مدارک قانونی دیگر یا رانندگانی که گواهینامه آنها از طرف مراجع صلاحیتدار توقیف شده است مسافر یا بار بدهند

ماده ۱۷- رانندگان وسائل ترابری عمومی موظفند دو سال یک بار به بیمارستانها و درمانگاههای وزارت بهداشتی و بهزیستی مراجعه نموده و برگ معاینه دریافت دارند . پلیس راه ژاندارمری از حرکت وسیله نقلیه ای که سلامت رانندگان آنها توسط وزارت فوق تأیید نشده باشد جلوگیری خواهد نمود .

ماده ۱۸- هر یک از موسسات ترابری دارای مدیری خواهند بود که مسئولیت حسن اجرای کار و رعایت ضوابط این آئین نامه و سایر قوانین مملکتی را بعهده خواهند داشت

ماده ۱۹- مدیر موسسه باید دارای شرایط زیر باشد .

الف _ تابعیت ایرانی

ب _ حداقل سن ۲۵ سال

ج _ سواد کافی و تجربه لازم در امور مربوط به ترابری

د _ حسن پیشینه

هـ _ صلاحیت انجام امور حمل و نقل طبق نظر شهربانی محل

ماده ۲۰- مدیر مسئول نمی تواند مسئولیت دو موسسه ترابری جاده ای را در یک زمان بعهده داشته باشد .

ماده ۲۱- موسسات ترابری مکلفند پرسشنامه های آماری را در مواقع معین از طرف سازمانهای مسئول از طریق سندیکا یا اتحادیه مربوط در اختیار آنان گذاشته می شود تکمیل نموده و ظرف مدت قید شده در پرسشنامه تسلیم سازمان درخواست کننده نمایند

ماده ۲۲- با تاسیس پایانه های عمومی (ترمینال) به تعداد کافی در هر شهر ، دبیرخانه شورای هماهنگی ترابری کشور موسسات ترابری داخلی را در این پایانه تمرکز خواهد داد و موسسات مزبور مکلف به پیروی از دستور دبیرخانه شورای هماهنگی ترابری کشور بوده و باید تشکیلات خود را در پایانه های عمومی مستقر نمایند .

ماده ۲۳- موسسات ترابری جاده ای می توانند با اطلاع و موافقت دبیرخانه شورای هماهنگی ترابری کشور در مرکز فعالیت خود اقدام به تاسیس دفاتر فروش بلیط و قبول بار نمایند .

ماده ۲۴- موسسات ترابری جاده ای داخلی باید مقرراتی که رعایت آنها برای حمل کننده بار و یا مسافر الزامی است در پشت صورت حساب و بلیطهای مسافرت چاپ نمایند .

ماده ۲۵- موسسات ترابری جاده ای داخلی و مسافربری باید نام موسسه را با حروفی درشت در دو طرف بدنه وسایل ترابری مربوط به موسسه قید نمایند .

در مورد موسسات باربری نوشتن نام موسسه بر روی بدنه کامیونهای متعلق به موسسه الزامی است .

ماده ۲۶- هر یک از موسسات ترابری جاده ای داخلی (باربری) باید دارای تاسیسات و تجهیزاتی بشرح زیر باشند .

الف _ دفتر کار

ب _ محوطه مناسب برای پارکینگ وسایل ترابری

ج _ انبار کافی

د _ استراحتگاه برای رانندگان

هـ _ آب و برق و تلفن و تلکس (با در نظر گرفتن امکانات محل و سازمانهای

تامین کننده این خدمات)

و _ وسایل تخلیه و بارگیری

ز _ تجهیزات آتش نشانی

ح _ وسیله توزین بار (متناسب با کار موسسه)

ط _ دستگاه اندازه گیری ابعاد بار (گاباری)

ی _ وسایل گرم کننده و خنک کننده هوا (با در نظر گرفتن امکانات محل)

ک _ جعبه کمکهای اولیه

ل _ تعمیرگاهی مناسب برای تعمیرات جزئی

ماده ۲۷- تاسیسات و تجهیزات لازم برای موسسات ترابری داخلی (مسافربری) بشرح زیر است .

الف _ دفتر کار

ب _ محوطه مناسب برای پارکینگ وسائل ترابری (اتوبوس و مینی بوس و سواری)

ج _ انبار برای توشه مسافری

د _ استراحتگاه برای رانندگان

هـ _ آب و برق و تلفن و تلکس (با در نظر گرفتن امکانات محل و سازمانهای تامین کننده این خدمات)

و _ تجهیزات آتش نشانی

ز _ وسیله توزین بار مسافری

ح _ وسائل گرم کننده و خنک کننده هوا (با در نظر گرفتن امکانات محل)

ط _ جعبه کمکهای اولیه

ی _ سالن مناسب برای انتظار مسافری

ک _ تعمیرگاهی مناسب برای تعمیرات جزئی

۱- ضوابط مندرج در مواد ۲۶ - ۲۷ بنحو مذکور در ماده ۶ این آئین نامه تعیین خواهد شد .

ماده ۲۸- از ادامه کار موسسات ترابری جاده ای داخلی که رعایت ضوابط این آئین نامه و سایر مقررات مملکتی را ننموده باشند جلوگیری بعمل خواهد آمد و مراتب در پرونده آنان در دبیرخانه شورای هماهنگی ترابری کشور مندرج خواهد شد . مدت تعطیل این موسسات متناسب با تخلفات آنان خواهد بود .

ماده ۲۹- دبیرخانه شورای هماهنگی ترابری کشور می تواند از طریق مراجع صدور پروانه فعالیت موسساتی را که بیش از سه مرتبه از ضوابط فصل اول و دوم این آئین نامه و سایر مقررات مملکتی سرپیچی نموده باشند جلوگیری بعمل آورد .

فصل سوم _ مقررات ایمنی رفت و آمد وسائل ترابری در راهها

۱- کلیات

ماده ۳۰- رانندگان و سائل ترابری اعم از باری یا مسافری باید اسناد و مدارک زیر را همیشه به همراه داشته و عندالمطالبه ماموران پلیس راه و مسئولان دیگر ارائه دهند .

الف _ گواهینامه مجاز رانندگی

ب _ کارت مالکیت وسیله راه و ترابری

ج _ بیمه نامه شخص ثالث

د _ برگ معاینه وسیله ترابری

هـ _ اسناد حمل مربوط به بار یا مسافرین محمول که بوسیله موسسه ترابری مربوط تنظیم گردیده است.

و _ برگ معاینه راننده وسیله نقلیه

ز _ سایر مدارک مورد نیاز طبق آئین نامه و مقررات مربوط

ماده ۳۱- رانندگی وسایل ترابری عمومی در راهها فقط بمدت ۱۰ ساعت در شبانه روز مجاز خواهد بود در صورتی که سفر وسیله ای بیش از ۱۰ ساعت پیش بینی گردد و موسسه وابسته برنامه سفر آن را یکسره تنظیم نموده باشد باید راننده کمکی با وسیله ترابری همراه نماید .

ماده ۳۲- موسسات ترابری باید مراقبت نمایند که وسیله نقلیه بترتیب صحیح و مطابق ظرفیت بارچینی شده و یا دارای مسافر باشد. راننده وسیله نقلیه نیز پس از اطمینان از این موضوع باید اقدام به راندن وسیله نقلیه نماید.

ماده ۳۳- رانندگانی که با عینک، مجاز به رانندگی می باشند باید همیشه یک عینک یدکی در وسیله ترابری خود داشته باشند تا چنانچه عینک مورد استفاده در طول سفر شکسته یا مفقود گردد از عینک یدکی استفاده نمایند.

ماده ۳۴- حد ظرفیت و ابعاد وسیله نقلیه طبق مقرراتی است که بوسیله وزارت راه و ترابری تنظیم گردیده است.

ماده ۳۵- در صورتی که حمل باری حجیم مستلزم انتخاب وسیله ای بزرگتر از ابعاد مجاز در ماده فوق باشد مراتب از طرف موسسه ترابری به دفتر برنامه ریزی و هدایت ترابری وزارت راه و ترابری اعلام خواهد شد و تا پیش بینی های لازم برای حمل بارهای حجیم بعمل آورده و طبق مقررات عبور و مرور در جاده ها اجازه نامه یا پروانه عبور صادر نماید.

ماده ۳۶- در صورتی که وسیله ترابری، باری طویل (لوله، تیرآهن، ماشین های طویل و غیره) بارگیری نماید. بطوری که مقداری از بار خارج از وسیله ترابری قرار گرفته باشد باید در انتهای بار علاوه بر پرچم قرمز که بمقطع ۵۰×۵۰ سانتیمتر خواهد بود، چراغهای چشمک زن مخصوص تعبیه گردد بطوری که انتهای بار برای رانندگان و سائیل ترابری عقبی که قصد سبقت گرفتن دارند کاملاً قابل رویت و مشخص باشد.

ماده ۳۷- لوله اگزوز در وسایل ترابری باری سنگین و تریلرها باید بطور سربالا کار گذاشته شده و تا بالای طاق کابین راننده ادامه داشته باشد تا دود حاصله از سوخت موتور اختلالی در دید وسایل ترابری که قصد سبقت دارند ایجاد نکنند. وسایل ترابری

دیگر باید از قراردادن لوله آگزوز بطرف چپ وسیله ترابری خودداری نمایند تا دود آنها در راه پراکنده نشود (اجرای این ماده با نظر متخصصین فن خواهد بود).

ماده ۳۸- در زمستانها و هوای سرد وسایل ترابری باید به زنجیر چرخ و یا لاستیک یخ شکن و همچنین سایر وسایل ایمنی مجهز بوده و در مواقع لازم از آنها استفاده نمایند.

ماده ۳۹- یدک کشی

الف _ یدک کشی یعنی انتقال وسیله ترابری آسیب دیده ای که با قوه محرکه خود قادر به حرکت نباشد با وسیله ترابری دیگر.

ب _ هیچ وسیله ترابری نمی تواند در یک زمان بیش از یک وسیله ترابری آسیب دیده را یدک بکشد.

ج _ وسیله ترابری آسیب دیده باید دارای سیستم فرمان و ترمز کاملاً سالم باشد
د _ وسیله ترابری آسیب دیده باید در جریان یدک کشی دارای راننده مستقل باشد و حرکت آن را با وسیله ترابری کشنده هماهنگ سازد.

ه _ وسیله ترابری کشنده باید دارای قدرت کافی برای کشیدن وسیله ترابری آسیب دیده باشد.

و _ وسیله ترابری آسیب دیده باید با طناب سیمی محکم (سیم بکسل) و یا بکسلهای ثابت به وسیله ترابری کشنده بسته شده باشد.

ز _ عمل یدک کشی باید در ساعت مجاز انجام شود.

ح _ وسایل ترابری مسافربری که دارای مسافر است نمی تواند وسیله آسیب دیده ای را یدک بکشد اگرچه وسیله ترابری آسیب دیده مسافربری باشد.

در صورتی که یکی از محورهای وسیله ترابری آسیب دیده خراب یا میزان آن بهم خورد و یا اینکه دارای سیستم ترمز فرمان ناقص باشد وسیله کشنده باید به جرثقیل مجهز بوده و وسیله ترابری آسیب دیده را در حالی که محور آن از زمین بلند است با خود بکشد .

۲- حوادث رانندگی

ماده ۴۰- راننده یا رانندگان وسایل ترابری موظفند در صورت بروز حادثه رانندگی مراتب را با اولین وسیله ممکن به نزدیکترین پاسگاه انتظامی اطلاع دهند .

ماده ۴۱- مامور یا مامورین مسئول که برای رسیدگی به حادثه به محل اعزام می شوند پس از معاینه محل و وضع حادثه گزارشی حاوی نکات زیر برای ارجاع به مقامات قضائی تهیه خواهند نمود .

الف _ تاریخ و ساعت وقوع حادثه

ب _ محل وقوع حادثه

ج _ نوع و سیستم وسایل ترابری متصادم و صدمه دیده و شماره آنها

د _ تعداد مقتولین و مجروحین

هـ _ تخمین خسارات وارده به وسیله یا وسایل ترابری

و _ شرح مختصری از حادثه

ز _ شماره گواهینامه و نشانی دقیق راننده یا رانندگان وسایل متصادم و صدمه دیده

ح _ تهیه کروکی صحنه تصادف

ط _ نام مامور یا مامورین تهیه گزارش و نظریه آنها

تبصره _ پلیس راه ژاندارمری کشور و سایر مقامات زیربط اوراق چاپی مخصوص حاوی مطالب فوق را تهیه نموده و در اختیار مامورین مربوط خواهد گذاشت .

ماده ۴۲ - گزارش حادثه در ۴ نسخه تهیه خواهد شد که نسخه اول آن در اختیار مقامات قضائی گذاشته می شود ، نسخه های دوم و سوم بترتیب در مرکز فرماندهی پلیس راه و پاسگاه مربوط نگاهداری شده و بالاخره نسخه چهارم برای وزارت راه و ترابری (دبیرخانه شورای هماهنگی ترابری کشور) ارسال خواهد شد این اوراق دارای شماره مسلسل خواهد بود و اوراق باطل شده برای مقامات فرماندهی ارسال خواهد شد .

۳- معاینه و نگاهداری وسایل ترابری

ماده ۴۳ - وسایل ترابری برای رفت و آمد در راهها باید از هر حیث سالم باشند و هیچ گونه نقص فنی بخصوص در موارد زیر نداشته باشند .

الف _ سیستم ترمزها

ب _ سیستم فرمان

ج _ سیستم اتصال در مورد تریلی ها

د _ سیستم روشنائی

ه _ لاستیکها

ز _ بوق

ح _ برف پاک کن

تبصره _ وسایل ترابری عمومی بایستی دارای آئینه دید عقب و کپسول آتش نشانی باشند .

ماده ۴۴ - راننده وسیله ترابری باید مراقبت نماید وسیله ای را که برای سفر در اختیار دارد از هر جهت بخصوص از جهات یاد شده در ماده قبل بی عیب و نقص باشد .

ماده ۴۵- مسئول تعمیرگاه موسسه (موضوع مواد ۲۶ و ۲۷ این آئین نامه) نیز باید قبل از حرکت وسیله ترابری ، آن را معاینه نموده و قابلیت آن را برای سفر پیش بینی شده تأیید نماید .

ماده ۴۶- دارندگان وسایل ترابری باید وسایل ترابری خود را در موارد مقرر در فصل چهارم آئین نامه راهنمایی و رانندگی مصوب ۱۸ اردیبهشت ۱۳۴۷ برای معاینه در اختیار مقامات مربوط گذاشته و مقررات فصل مذکور را از هر جهت رعایت نمایند .

۴- پارکینگ

ماده ۴۷- وسایل ترابری که در راهها نقص فنی پیدا کرده یا به جهتی مجبور به توقف می گردد باید در توقفگاههایی که در راهها احداث گردیده است پارک شوند .

ماده ۴۸- در صورتی که نقص فنی وسیله ترابری به ترتیبی باشد که نتوان آن را تا توقفگاه هدایت نمود راننده باید وسیله ترابری را در منتهی الیه ، دست راست شانه شاهراه پارک نموده و علاوه بر قرار دادن مثلث شب‌رنگ در فواصل معینی نسبت به استقرار چراغی چشمک زن که برای این منظور بکار می رود اقدام نماید .

ماده ۴۹- چنانچه در نتیجه عدم رعایت ماده فوق حادثه ای منجر به قتل یا جرح یا خسارات برای وسایل ترابری پیش آید راننده وسیله ترابری پارک شده به تناسب تقصیری که در بوجود آمدن حادثه داشته است مقصر شناخته خواهد شد .

ماده ۵۰- پارک وسایل ترابری در پیچها و نقاطی که مانع دید وسایل ترابری دیگر گردد و همچنین داخل تونل ها بکلی ممنوع است .

۵- حمل مواد خطرناک

ماده ۵۱- مواد خطرناک موضوع این بخش عبارتند از :

مواد منفجره ، آتش زا ، سمی سوزان (اسیدها و مواد مشابه) ، گازهای قابل اشتعال (بصورت گاز یا مایع) مواد رادیو اکتیویته و بطور کلی موادی که ذاتاً خطرزا باشند .

ماده ۵۲- حمل مواد خطرناک در وسایل ترابری عمومی در صورتی مجاز خواهد بود که شرایط ایمنی در وسایل مذکور رعایت شده باشد و یا محموله در وسیله نقلیه در بست حمل شود .

ماده ۵۳- موسسات ترابری موظفند علامت مخصوص ماده خطرناک را که در ماده آتی معرفی گردیده در چهار قطعه به ابعاد 60×40 سانتیمتر تهیه نموده و در چهار طرف وسیله ترابری حامل نصب نمایند .

ماده ۵۴- علائم مواد خطرناک همان علائمی است که در موافقتنامه حمل و نقل بین المللی کالاهای خطرناک پیش بینی شده و به شکل و بشرح پیوست می باشند .

ماده ۵۵- موسسات ترابری همچنین مکلفند سیستم مقابله با خطرات ناشی از حمل ماده خطرناک را که به تأیید مقامات صلاحیتدار رسیده باشد در وسیله ترابری حامل تعبیه نمایند .

ماده ۵۶- در صورتی که مقامات انتظامی کشور لازم بدانند به موسسه ترابری توصیه خواهد شد که علاوه بر راننده و کمک راننده نماینده ای از طرف موسسه مزبور که با ماده خطرناک محمول و روش مقابله با خطرات احتمالی آن آشنا باشد بدرقه وسیله ترابری حامل ماده خطرناک بنماید .

ماده ۵۷- در صورتی که وسیله ترابری حامل دو نوع از مواد خطرناک باشد باید علائم و توصیه های مربوط به هر دو نوع از مواد خطرناک بکار برده شود .

ماده ۵۸- در صورت لزوم وزارت راه و ترابری نقشه مسیری را که وسیله ترابری حامل ماده خطرناک برای رسیدن به مقصد باید طی کند و توقف های غیر اضطراری بین راه در آن پیش بینی شده است برای تحویل به راننده در اختیار موسسه ترابری خواهد گذاشت و راننده مکلف است وسیله ترابری را در مسیر تعیین شده هدایت کند .

در نقشه مورد بحث سعی خواهد شد که وسیله ترابری حتی المقدور از نقاط کم جمعیت و احیاناً جاده های کمربندی شهرها عبور داده شود و توقف های بین راه دور از وسایل ترابری دیگر و محل های امن و خلوت انجام گیرد .

ماده ۵۹- در مواقعی که راننده وسیله ترابری حامل مواد خطرناک اضطراراً مجبور به توقف می شود باید وسیله ترابری را حتی المقدور منتهی الیه دست راست جاده در محوطه باز دور از پل ها و تونلها و تاسیسات رفاهی بین راه متوقف کرد .

ماده ۶۰- در توقف های بین راه و توقف های اضطراری باید همیشه یک نفر از سه نفر ، راننده ، کمک راننده و یا نماینده موسسه ترابری در وسیله ترابری یا اطراف آن باقی مانده و از آن مراقبت نمایند .

ماده ۶۱- در مورد سوخت گیری وسایل ترابری حامل مواد خطرناک نکات زیر باید رعایت شود :

الف _ سوخت گیری حتی الامکان در پمپ هایی که دور از آبادی بوده و در نقاط کم جمعیت قرار دارد انجام گیرد .

ب _ وسیله ترابری دیگری در جلو یا عقب وسیله ترابری حامل ماده خطرناک مشغول سوخت گیری یا در انتظار نوبت باشد .

ج _ موتور وسیله ترابری حامل ماده خطرناک باید خاموش باشد .

د _ راننده ، کمک راننده و یا نماینده موسسه ترابری از وسیله ترابری دور نشوند

ماده ۶۲- در صورتی که وسیله ترابری حامل ماده خطرناک نقص فنی پیدا کند بطوری که نتوان آن را در محل و در فرصت مناسب تعمیر نمود راننده باید مراتب را به موسسه

ترابری وابسته اطلاع دهد تا موسسه ترابری وسیله دیگری را برای تحویل گرفتن ماده خطرناک از وسیله ترابری حامل اعزام نماید .

۶- مقررات مختلف

ماده ۶۳- حمل حیوانات زنده با وسایل ترابری مخصوص انجام خواهد گرفت .

ماده ۶۴- در وسایل ترابری حامل حیوانات زنده علاوه بر راننده و کمک راننده باید مراقبی از طرف مالک از حیوانات مراقبت نماید .

ماده ۶۵- حمل جنازه با وسایل ترابری یا مسافربری ممنوع است مگر اینکه در مبدا حمل جنازه وسیله حمل مخصوص وجود نداشته و ماموران انتظامی در محل کتباً این موضوع را تأیید نموده باشند . در چنین صورتی غیر از مشایعین جنازه نباید مسافر دیگری در وسیله ترابری پذیرفته شود .

ماده ۶۶- گواهی ماموران انتظامی پیش بینی شده در ماده قبل بر اساس نامه بهداری محل حاکی از این که حمل جنازه در وسیله ترابری عمومی خطری برای بهداشت مردم تولید نخواهد نمود صادر خواهد گردید .

ماده ۶۷- نسبت به مواردی از ایمنی و مقررات رفت و آمد وسایل ترابری در راهها که در این آئین نامه پیش بینی نشده است آئین نامه راهنمایی و رانندگی مصوب اردیبهشت ماه ۱۳۴۷ حاکم خواهد بود .

ماده ۶۸- متخلفین از مقررات ایمنی این آئین نامه به ترتیبی که در آئین نامه خلافی تعیین خواهد شد مجازات خواهند شد .

ماده ۶۹- ماموران پلیس راه همچنین می توانند وسایل ترابری را که مقررات ایمنی مذکور در این آئین نامه و آئین نامه راهنمایی و رانندگی را رعایت ننموده باشند متوقف نمایند .

این چنین وسایل ترابری پس از تطبیق دادن وضع خود با مقررات ایمنی (بنا به تشخیص پلیس راه) براه خود ادامه خواهند داد .

ماده ۷۰- در اسفند ماه هر سال در جلسه ای متشکل از نمایندگان وزارت راه و ترابری و پلیس راه ژاندارمری کشور دستورالعملی برای محدودیت رفت و آمد وسایل ترابری سنگین در ساعات معین از تعطیلات رسمی سال بعد در جاده هائی که ممکن است ترافیک سنگین داشته باشند تنظیم و برای اجرا در اختیار پلیس راه قرار داده خواهد شد .

ماده ۷۱- کلیه مقررات مندرج در فصل سوم این آئین نامه در مورد وسایل ترابری خارجی نیز لازم الاجرا است .

ماده ۷۲- از تاریخ اجراء این آئین نامه ، آئین نامه تاسیس مؤسسات ترابری جاده ای مسافری و باری داخلی و دفاتر نمایندگی آنها مصوب ششمین جلسه شورای عالی هماهنگی ترابری کشور مورخ ۱۳۳۵/۴/۲۲ ملغی می گردد .